

PRELOM

Izhaja vsak četrtek. —
Naročnina letno Din 30.—.

Uredništvo in uprava:
Breg št. 10-12 v Ljubljani.

Telefon št. 21-19. — Pošt.
ček, račun št. 10.499.

„Prelom“ bo odslej izhajal tedensko. Naš pokret in z njim potreba po pogostejšem, rednem obveščanju iz lastnega tiska sta narasla tako, da smo se morali odločiti k temu koraku. S tem smo podvojili našo tiskano besedo, stroške za tisk pa potrojili. Navzlic temu bo stal tednik „Prelom“ samo 30 Din na leto, ker vemo, da ljudstvo ne zmore več za svoje glasilo. Mi pa

hočemo, da bo „Prelom“ dostopen vsemu narodu. Gmotne žrtve idealnih borcev za novi čas, ki so ustanovili „Prelom“, so se močno povečale. Člani in prijatelji pokreta, ki so nas bodrili, da to storimo, bodo razumeli, kaj je njihova naloga sedaj. „Prelom“ in z njim gibanje borcev se mora zanesti v vse kraje, v zadnjo gorsko vas!

KONZORCIJ „PRELOMA“.

Ustanovna seja Banovinskega odbora „Boja“.

V nedeljo 28. januarja se je vršilo v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani ustanovno zborovanje Banovinskega odbora Združenja borcev Jugoslavije. Seje so se udeležili delegati združenih bojnih organizacij iz cele banovine: vojnih dobrovoljcev, bojnikov, rezervnih oficirjev, vojnih invalidov in četnikov.

Zborovanje je bilo veren izraz duha, ki vlada v vrstah borcev: enotnost volje, bojno tovarištvo, strunna disciplina in odločnost za borbo in zmago. Vsi se zavedajo zgodovinske naloge, ki je namenjena novemu pokretu. Vedo, da bo delo težko, borba resna. Preizkušeni v bojnem dimu, vajeni zmag, pa tudi trenutnih neuspehov, bodo zdržali do konca, in tedaj pride za državo in ljudstvo lepši čas.

Seja je ob 10. uri 25 min. otvoril predsednik akcijskega odbora tov. Avgust Kuster. Tajnik tov. Stanko Tome je prečital imena navzočih članov Banovinskega odbora „Boja“.

Programatičen nagovor predsednika.

Tov. Kuster je nato izvajal:

„V življenju naroda nastajajo večkrat prelomi, ko si mora narod po novih smernicah določiti cilje in urediti življenje. Take prelome zaznamuje v zadnjih desetletjih tudi zgodovina našega naroda.

Med temi se mi zdi najvažnejši miselni prelom, ki je nastal v našem narodu, ko je že pred vojno spoznal, da so Avstriji dnevi šteti. Vojna se nam je zdela samaobsebi umljiva, naša vera v moč Avstrije je izginila in v mladini je zrasla trdna in neomahljiva vera v osvoboditev, v državno in narodno neodvisnost. Gibanje naše mladine-preporodovcev — je bilo že do leta 1914. tako močno, da je že tedaj zahtevalo prve žrtve in dalo prve mučence.

Nova miselnost se je izredno naglo razširila tako med našimi inteligenti kakor med kmeti in delavci ter v vojni rodila dobrovoljce. Zgodovina dobrovoljstva vam je znana, zato je ne mislim ponavljati. Kličem vam v spomin le dejstvo, da so se v vrstah naših dobrovoljcev znašli pripadniki vseh stanov ter da so bili vsi enako pripravljeni žrtvovati svoje življenje za svobodo domovine.

Veliko jih je ostalo, ki jim ni bilo dano, da bi stopili v te vrste. Pod pritiskom razmer so se morali boriti v Avstriji in zanjo, čeprav so nosili v srcu mržnjo do nje. Njih jugoslovanska zavest je našla zadoščenje šele v bojih ob Soči, kjer so Slovenci, Hrvati in Srbi enodušno čutili, da branijo pred sovražniki svojo rodno zemljo.

In najsi je usoda začasno odločila drugače in ni še vsa naša zemlja svobodna, krvavih žrtev zanjo ob Soči se vedno hvaležno spominjamo.

Nato je govornik izvajal, da je po vojni iz te miselnosti ves narod navdušeno ustvaril Jugoslavijo, ki ni nikaka umetna tvorba, temveč del njegove resnične volje. Spori, ki so se pojavljali v skupni domovini, so bili spori med brati, posledica raznih političnih in upravnih

razlik posameznih pokrajin. Prodirala je pa čimdalje bolj misel, da je treba vzroke teh sporov, ki ovirajo razvoj države, odstraniti in tako ves narod strniti v močnejšo celoto. Zato je Vladar iz najplemenitejših nagibov znamenitega 6. januarja razpusil skupščino in izdal svoj zgodovinski manifest.

In baš nerazumevanje Vladarjevih intencij je bilo najjačji razlog za naš pokret, s katerim hočemo konkretno doseči predvsem dva cilja: vzbuditi v narodu močno voljo in dinamiko ter voditi boj proti korupciji in za sanacijo morale.

si dovolj na jasnem, kako resna je kriza kmeta.

Treba nam je moralnega poguma in izvajati moramo vse neobhodne posledice, da pridemo do jedra. Iz življenja se moramo učiti in storiti to, kar življenje narekuje.

Enako kakor gospodarska kriza se je pri nas razpasla korupcija. Tudi korupcija ni samo jugoslovanska, temveč svetovna, toda če hočemo položaj naroda in države izboljšati, moramo iti v boj proti korupciji, dokler je ne odpravimo. Tudi korupcija je velik vzrok, da smo v gospodarstvu na mrtvi točki.

Zatem je govornik razložil, da se po runu na banke in denarne zavode od leta 1931. ni ukrenilo pravzaprav nič za sanacijo denarnega gospodarstva, in kako vsled tega tudi druge gospodarske panoge propadajo, dočim nekateri karteli izkoriščajo položaj. Navedel je vzgled takega izkoriščanja konzumenta potom kartela, ki je takoj po svoji ustanovitvi zvišal cene za 65%. Omenil je, da stoji prospehu nekaterih karteliranih industrij nasproti propadanje celih panog drugih industrij. Prešel je na vprašanje delavstva v takih razmerah in nadaljeval:

Moderno socijalno čustvovanje človeka v dvajsetem stoletju zahteva, da nihče ne smatra človeka za stroj, katerega lahko po mili volji izkoriščamo in za-

rati nanjo, in stvarno življenje samo mora pokazati pravi lek.

Iz teh premis izvajamo svoje smernice. Nimamo in ne držimo se pa pri tem kakega okorelega in detajliranega programa, kajti življenje je neprestano gibanje in vse, kar mu hoče služiti, mora biti dovolj elastično.

Zato so za nas važne le velike idejne smernice, in te so:

Predvsem naša narodna država. Brezpogojno stojimo na stališču njene nedotakljivosti ter pri tem ne gojimo nikakega imperijalizma. Ker pa vemo, da v svetu žal še ne odločuje pravica temveč pest; se zavedamo, da moramo biti močni in pripravljeni na vse eventualnosti. Nam država ni samo geografski pojma, ampak tudi zavest skupne pripadnosti, in to idejo žive državnosti hočemo vsaditi v srce vsega našega naroda.

Vsi mednarodni napor za zavarovanje svetovnega miru in svetovne pravičnosti so se izjalovili in tozadevne institucije niso prinesle uspehov. Mnogo se govori o miru, a vedno se misli na vojno. Nam, ki smo izkusili vse njene grozote in strahote, je vojna nesreča in zato smo z odkritim srcem miroljubni. Vemo pa, da je dobra pripravljenost za obrambo, danes, ko žal še vedno odloča pest, najboljše jamstvo za obrambo miru. Mi smo del slovanske narodne skupine in slovanstvo si je vedno želelo dejanskega

S seje banovinskega odbora „Boja“ 28. januarja.

Govornik je nato nadaljeval:

„Živimo v dobi gospodarske krize, ki pa ni samo jugoslovanska, temveč svetovni pojav. Zato je napačno, če pričakujemo v tem oziru pomoči od zunaj. Pomagati si moramo sami, zakaj odpraviti jugoslovansko krizo je jugoslovanska naloga.

V tej krizi je največje zlo brezposelnost. Na videz sicer brezposelnost v Jugoslaviji ni velika, toda naše tozadevne statistike niso točne.

Enako hudo kakor delavec, je prizadet naš kmet. Kriza kmeta sicer ni tako očitna, njega ne mečejo tako na cesto kakor delavca, ima še streho in živč. Toda vključ temu kmet polagoma čimdaljebolj propada, kar spoznavamo lahko po njegovi prezadolženosti. Izredni ukrepi, storjeni kmetu v pomoč, so samo paliativna sredstva, ki problema ne rešijo.

Kmetstvo vprašanje je najvažnejše narodno vprašanje, ker radi propadanja kmeta propada vse. Treba bi bilo zlo pri korenini zagrabit, a mi lečimo samo simptome, kar je sicer psihološko razumljivo, vendar pa brez uspeha. Nismo

vrže. Naš narod sestoji pretežno iz malega človeka, kmeta, delavca, malega obrtnika, malega trgovca in nameščenca, in naše delo mora biti usmerjeno v dobrobit njemu, ki mu moramo zagotoviti eksistenčno pravico in možnost.

S tem sem vam podal vpogled v razmere in prikazal nujno potrebo izhoda iz mrtvila ter oživljenja vseh naših tvorin sil.

Zavarujem se pa pri tem pred vsakim prisposabljanjem našega gibanja s fašizmom, hitlerizmom ali kakim drugim takim pokretom.

Res je, da so v rabi za slične bolezni slični medikamenti, toda specialne razlike razmer in svojstev je treba predvsem vpoštevati. Zato je popolnoma odveč vsako prisposabljanje z inozemskimi vzroki. Sleherni narod mora sam iz sebe zbrati moči za zdravo reakcijo. Mi zbiramo te moči brez ozira na inozemske vzglede in z neprestanim vpoštevanjem naših posebnih razmer, svojstev in lastnosti. Pri tem vas posebno opozarjam na mentaliteto naroda, kajti predvsem se mora lek, ki naj učinkuje, ozi-

miru brez vsakega prikritega ali zahrbtnega imperijalizma. Zato vidimo svojo nalogo tudi v poglobitvi vseslovanske ideje, ki naj svetu prinese resnični mir.

Na notranji razvoj naše države gledamo kot na rezultat stoletnega zgodovinskega dogajanja, katerega je treba pri stvarnem delu vpoštevati in spoštovati. Nekateri so hoteli morda z najboljšim namenom po sili ustvariti iz Srbov, Hrvatov in Slovencev popolnoma enoten, uniformiran tip, pa so dosegli slabe uspehe, ker niso vpoštevati, kako močno je v nas individualno čustvo. Taki naporji pa niti potrebni in koristni niso, ker se vsi Srbi, Hrvati in Slovenci v svoji državi lahko svobodno individualno razvijamo, ne da bi količkaj oslabil državo. Treba je le, da se spoznavamo, spoštujemo in ljubimo. In mi to hočemo.

Kapital v gospodarstvu se mora v naši državi staviti pod kontrolo, da ne bo škodoval narodu in koristil samo inozemski ali domači špekulaciji. Zato smo za gospodarstvo po načrtu, ki naj pravilno usmeri kapital v vse potrebne gospodarske panoge, brzda pretirani ego-

izem in gospodarski individualizem ter koristi splošnosti.

Moderno čustvovanje človeka dvajsetega stoletja mora priznati in prinesiti slehernemu državljanu njegove socialne pravice. Toda poleg pravic mu prinaša tudi dolžnosti, in zato mora biti naš nacionalizem brez fraz. Nalogo imamo, da zagotovimo slehernemu eksistenco in odpravljamo brezposelnost, to temeljno zlo, proti kateremu se ni dozdej skoro še nič storilo.

Kmeti in človek je napram vsem zadevam javnosti precej pasiven. To pa zato, ker doslej niti ni imel dovolj možnosti za aktivno sodelovanje, kajti razni politični kandidati v prošlosti so se lovili le za njegove volilne glasove. Mi pa ga hočemo vzdramiti iz mrtvila in vzgajati za širše delo. Mi moramo z vsemi močmi podpirati njegovo združništvo, ki je obrodilo že toliko uspehov. Ustvariti moramo harmonično sodelovanje vasi in mesta, kajti sicer nastane med njima usoden prepad, ki ima lahko še nedogledne posledice.

Vemo pa tudi, da je naš narod globoko veren in vidimo v tem verskem čutu velike moralne sile, ki so narod podpirale v težkih dneh in mu bodo dale tudi vzpodbudo k novemu delu. Zato spoštujemo njegovo vero in njegov čut ter hočemo tudi oboje vsigdar čuvati in podpirati. Učitelj in duhovnik naj postaneta tudi v našem gibanju močna stebra, kakoršna sta bila narodu v najlepših časih njegove zgodovine. Mi hočemo, da se žalostno poglavje o liberalcih in klerikalcih, ki se žal marsikje še na tihem nadaljuje, temeljito likvidira, kajti narodu je škodovalo že silno veliko. Zato je naša naloga, da izbrisemo to nekdanjo razliko in zberemo v svoj krog vse, ki hočejo to nesrečno tradicijo prekiniti.

Eno najvažnejših vprašanj je za nas mladinsko vprašanje. Narodno gibanje naj zdravi ves narod in zbere vse njegove zdrave, konstruktivne sile, ter povede narod in državo iz krize. Pri tem je mladina važna. Žalostno pa je, da ta mladina danes po večini nima kruha. Njena idealna aktivnost ne najde mesta za udejstvovanje, in bolj tragično kakor starejši, občutijo mladi brezposelniki, da so na svetu odveč, v napotje in brez koristi. Taki občutki v mladosti morajo za vse življenje ubiti najboljše, kar je v njih. Zato je prvo, dajmo mladini kruha, dela in prilike za udejstvovanje, kajti narod brez zdrave mladine nima bodočnosti. Povežimo čisto idealnost in navdušeno probojnost mladine z izkušnjami in zrelo razsodnostjo starejših, pa bomo ustvarili med vsemi stanovi nekaj velikega in koristnega.

Mi pri svojem delu ne iščemo sovražnikov, temveč povsod in med vsemi stanovi prijateljev. Dasi pa nasprotstva in borbe nismo iskali, je žal resnica, da imamo nasprotnike in sovražnike. Da ne bo nesporazumljenja, povdarjam prav posebno: mi pri svojem delu nimamo osebnih ambicij. Zato pozivljamo vse, ki ne poznajo sebičnosti k sodelovanju brez osebnih ambicij. Vsled tega našega mišljenja delimo tudi svoje nasprotnike v poštene in nepoštenne. Za poštene vemo trdno, da se bodo prej ali slej pridružili nam, o nepoštenih pa raje ne govorimo veliko. Vemo pač, da so bili v zgodovini poleg pozitivnih in konstruktivnih sil tudi zmerom razni negativni in destruktivni elementi, iz katerih so se rekrutirali tudi denuncijantje.

Naš Banovinski odbor je nekak parlament našega Združenja in njegovo delo moramo z vsemi silami enotno podpirati, kajti zavezali smo se za veliko delo. Lahko se zgodi, da ostane vse naše delo v zgodovini naroda neopaženo, lahko pa ostane za njim trajna sled in se to, kar so začeli mladi, idealni ljudje, razširi v mogočno in koristno organizacijo, ki naj prinese srečo narodu in državi. Vse je odvisno od nas samih!

In sedaj vam poročam o dosedanem delu akcijskega odbora.

Organizirali smo proslavo lanskega 1. decembra z velikim pohodom. S tem smo propagirali državno misel ob 15 letnici našega ujedinjenja, in znan vam je lep potek te manifestacije.

7. t. m. smo priredili shod v veliki dvorani Uniona v Ljubljani, kjer smo se široki javnosti predstavili s svojim programom. Uspeh tega shoda je bil velik, dvorana je bila polna, idejna soglasnost zborovalcev nepričakovano trdna in odziv v javnosti močan.

Sedaj prehajamo s svojim delom na deželo, kjer hočemo ustanavljati organizacije med kmeti in delavci, da zberemo iz njih strunne vrste, prežete z duhom discipline, ki je potrebna za uspešno delo. Ponesite vsi naše ideje v svoje domače kraje, ker le če bo gibanje dovolj močno, bo redilo pričakovane sadove. Akcijski odbor je za to delo že potrebno pripravil.

H koncu se je tov. Kuster zahvalil vsem dosedanjim delavcem za požrtvovalnost in končal svoj govor z apelom k splošnemu aktivnemu sodelovanju.

Govor so navzoči z iskrenim ploskanjem in odobravanjem vzeli na znanje.

O pravilih je poročal tov. Fabjančič. K besedi se je oglasil še tov. Matičič, ki je naglasil potrebo čim večje enotnosti. Pravila so bila soglasno sprejeta.

Pri nato sledečih volitvah je bil na predlog bojevnika tov. Marinka z velikim odobravanjem izvoljen za predsednika Združenja borcev Jugoslavije dobrovoljec tov. Avgust Kuster.

Prav tako soglasno je Banovinski odbor izbral na predlog tov. Fabjančiča za predsednika Nadzornega odbora tov. Rasteja iz Trbovelj, za člane tega odbora pa tov. Kruleja, dr. Orla, Vuka in Jankovića.

V razsodišče so bili imenovani: tov. dr. Mastnak kot predsednik, Prezelj in Štefe kot člana.

Predsednik je nato prešel na 4. točko dnevnega reda: Določitev članarine, ter podelil besedo tov. Šifererju.

Za kolektivne enote se je določila letna članarina za Združenje borcev Jugoslavije tako-le:

Za organizacije dobrovoljcev, rezervnih oficirjev in četnikov po 6 dinarjev letno od člana. Oblasni odbor invalidov bo prispeval „Boju“ polovico nanj odpadajoče kvote članskih prispevkov. Skupine bojnikov prispevajo 2 Din od člana, gospodarsko trdnije enote pa sorazmerno več.

Posamezni, v Združenju neposredno organizirani člani naj plačujejo po premoženju letno od Din 24— navzgor, tako, da prispeva vsak po svojih močeh v smislu drugega odstavka čl. 22 pravil.

Neposredni člani krajevnih organizacij naj plačujejo od letne članarine

Joško Prezelj:

Beseda o razumništvu.

Kdor ve, zakaj so mu dane oči, ta seveda vidi, kako dandanes vse bolj sili v ospredje vprašanje o nalogah naše narodne inteligence, našega razumništva.

To vprašanje se pojavlja vedno iznova, kadar udari v življenju naroda

tov. Joško Prezelj

težka, usodna ura. Ob takih prilikah se od povsod začuje klic po pametnih, bistrih ljudeh, ki bodo kljub vsem težavam, kljub nervoznosti, malodušnosti in morda obupu širokih mas znali hitro in odločno najti taka sredstva in pota, ki bodo v času splošne zmede če ne najboljše, pa vsaj dobra in zato resnična.

Dokler življenje naroda poteka več ali manj gladko, so vse ljudske plasti zazibane v nekakšno prijetno, nezavedno dremavico. Je pa tudi razumljivo zakaj. Gospodarsko in z njim vred socialno kolesje naroda je dobro naoljeno, teče tiho in nekam zadovoljno. Vsakdo ima svoj košček kruha, vsakdo svoj topli kot ali kotiček, nekateri si

6 Din polovico osrednjemu izvršnemu odboru.

V smislu čl. 23 pravil naj znaša: podpornina za podporne člane letno po Din 100—, a ustanovni člani naj plačajo enkratno po Din 1000— in dobrotniki enkratno po Din 3000—.

Predlog tov. Šifererja je bil soglasno sprejet.

Pri slučajnostih se je oglasil tov. Lorange, ki je naglašal, da bodi bramba naše domovine čim najbolj enodušna in močna. Če bo treba domovino še enkrat braniti, naj nas ta trenutek ne najde več na starih razcepljenih stališčih, temveč brani jo bo enoten jugoslovanski bojevniki. Ko bomo izvedli organizacijo po vsej državi, bodo državljani lahko v miru delali, ker bodo vedeli, da bo vsak sovražnik domovine naletel na enodušen odpor nas vseh, ki bomo v tej mentaliteti ustvarili res močno državo.

Za njim je izjavil tov. Vidmar, da pozdravlja današnjo enodušnost zbora in upa, da se bo ta soglasnost tudi v vseh velikih momentih ponovila ter da bodo veliki dogodki odslej našli pri nas tudi vselej velike in idealne ljudi.

Tov. Fabjančič je povdaril, da se mora po danes izraženih načelih izpopolniti vsa organizacija tako, da bo prihodnji Banovinski odbor zastopal že tisoče in tisoče novih članov. Dotlej nas čaka seveda še veliko dela.

Tov. Blagotinšek iz Trebnjega izjavi, da učinkuje pokret Združenja Borcev Jugoslavije na deželi kakor sonce v težkih časih, in da bo zato armada združenih borcev mogočno narasla.

Predsednik tov. Kuster vzame to izjavo tov. Blagotinška s posebnim zadovoljenjem na znanje kot dokaz dejanske potrebe začetega dela.

Tov. Geč iz Maribora povdarja nujnost nastopa v Mariboru, ker vlada tam izredno zanimanje za naš pokret.

Ko so bile slučajnosti izčrpane, se je tov. Kuster v kratkih, vznesenih besedah še enkrat zahvalil vsem, jih ponovno pozval k vztrajnemu delu ter ob 12. uri zaključil prvo zasedanje Banovinskega odbora Združenja Borcev Jugoslavije v Ljubljani.

Zahtevajte „Prelom“ v vseh kavarnah, gostilnah, brivnicah itd.!

odtujili narodu. Ta pojav je bil skoroda neizbežen. Po vzoru nemške gospode so zgubili ti udje naše inteligence kmalu vsakršen zmisel za tesnejše iskreno sožitje z našim narodom. Naš človek jim je bil vse premalo kulturn, premalo gosposki, preveč zaostal.

Liberalni individualizem, ki mu je sledilo kot kužna bolezen samopašno koristoljublje, ni imel nič takega v sebi, da bi našega inteligenta zblizal z narodom. Tudi v tej dobi opažamo, kako se mestna inteligenca vse bolj oddaljuje od zemlje, iz katere so poglani njeni očetje, in se po vzoru nemške, širokim ljudskim masam že davno odtujene inteligence, počasi izgublja v nizkotnem meščanskem koristolovstvu, samoljublju in frakarstvu. S tem je seveda padala vse bolj moralna vrednost inteligence in postojala je nevarnost, da se na ta način velik del naše inteligence doobra odtuji kulturnim vrednotam, ki jih hrani zakladnica našega naroda. Miselnost naše mestne gospode je zato kaj pogosto merila ven iz domovine, v velika mesta, v časti in sijaj, na cesarski Dunaj. Čar tega velikega mesta še dandanes opijanjuje našo mestno gospodo.

Seveda ne smemo pri tem pozabiti na celo vrsto mož — bili so to najboljši med dobrimi — ki so kljub vsem vabam bogastva in gosposkega sijaja in kljub častem, ki jih je imela zanje na razpolago fevdalno-meščanska avstrijska družba, z ljubeznijo premišljali, kot nekoč Primož Trubar, o žalostni usodi našega ljudstva, mu posvečali vse svoje misli ter si prizadevali organizirati njegovo gospodarsko in kulturno življenje. Njihova imena so nepozabna med našimi ljudmi, ne glede na stanove, ki so jim pripadali, ne glede na politične stranke, v okvirju katerih so se slučajno udeleževali.

Za presojo vprašanja, kakšne lastnosti naj ima inteligenca, ki bo vodila naš narod, je najprej potreben splošen pogled na vprašanje o tem, kakšno je razmerje inteligence napram narodu. Ali inteligenca lahko živi sama zase, ne da bi jo kaj vezalo na narod, ali sme imeti samo svoje koristi pred očmi, ali pa se mora ozirati tudi na druge sloje naroda, morda z njimi celo sodelovati, čutiti, se potegovati zanje, jih braniti, jim pomagati v stiski in se v nekem smislu celo istovetiti z njimi.

Morda se bo komu zdelo trditev, da mora biti narod organična celota — organizem — obrabljena. Ne glede na to pa dokaj jasno izraža tisto, kar hočem reči. Da se izognemo tujim izrazom, bi lahko dejali, da mora biti narod kakor živo telo. Človeku pride ob takem pojmovanju na misel primera grškega basnopisca Ezopa o udih človeškega telesa. Ni, da bi jo ponavljali. Kdor ima ljudsko šolo za seboj, jo pozna. Ako naj telo brezhibno izvršuje, kar od njega pričakujemo, tedaj je vsak ud dolžan opravljati posel, ki mu je od vsega početka določen: to je enostavni zmisel omenjene Ezopove prispodobe. Oglejmo si v luči te prispodobe položaj inteligence med drugimi sloji naroda.

Inteligenco moremo imenovati glavo naroda. Kmet in delavec, to sta njegovi roki, njegova kri in moč, njegovo srce, ki neugnano bije in utripa iz roda v rod. Inteligenca je tuja beseda, ki pomeni bistrino, razum, pamet. Inteligenca je zato svetilnik, ki bi moral razsvetljevati narodu pot, kadar pade čez njo tema. Seveda pa mora inteligenca živeti, kot to velja za ude telesa, v živih zvezi z vsem narodom, čutiti mora utrip srca svojega naroda. To se pravi z drugimi besedami, da mora inteligenca doživljati vse lepo, dobro in slabo z narodom, se z njim veseliti in žalostiti, da mora biti vsakemu inteligentu usoda naroda prav tako pri srcu kot njegova lastna. Inteligenca mora biti z narodom zvezana po zavesti skupne krvi, skupne kulture, skupnega poslanstva. Inteligenca torej, smo rekli, je glava naroda, to se pravi njegova misel, njegova luč. Zato pa bodi prva njena naloga, spoznavanje življenjskih prilik, v katerih živi narod, in sicer od globin do vrhov. Ne samo meščana, uradnika, trgovca, tudi kmet in delavec mora inteligent poznati dobro, in ne samo po domače, to je od lepše strani, marveč do dna mora zvedeti zlasti za njegove težave. To pa zato, da inteligenca ne bo vodila naroda po naukih, nabranih v učenih

inozemskih knjigah ali po navodilih, dobljenih od tujcev, temveč da ga bo vodila na temelju jasne poznanosti njegovih potreb, želja in zmožnosti. To pa bo dosegla le tedaj, če bo gojila z njim čim tesnejše stike.

Sebična liberalna doba je zanesla v mišljenje inteligence prepričanje, da je vsak človek pri utrjevanju svoje sreče sam sebi namen, narod pa je bil pri vsem tem le nekaka nujna podlaga za dosego tega cilja. Seveda taka miselnost vodi nujno do izkoriščevanja. Zato je v tej dobi prišlo tako daleč, da se je začel narod inteligenci odtujevati. Narod je začel izgubljati vero vanjo.

Težki časi, ki jih zdaj preživljamo, pa izsiljujejo prepričanje, da je rešitev le v tem, ako se vsi strnemo, kajti le tako bomo mogli odvrniti vse neštete nevarnosti, ki nam prete. Dolžnost inteligence pa je, da bistro prešine položaj z vso silo spoznanja ter napravi vse, kar ji nalaga njeno mesto v narodnem občestvu.

Prvo, česar se mora inteligenca zavdati, je torej to, da je ves narod živo telo in da se mora po vseh udi tega telesa — inteligenca je glava naroda — pretakati zdrava topla kri iz narodovega srca, ista kri, ki greje in redi roke in vse ostalo telo. Zato se mora inteligenca tega zavedati in usmerjati vse svoje delovanje v tem zmislu. Namesto zgolj sebičnih ciljev morajo v življenju inteligence nujno stopiti v ospredje cilji, ki bodo v skladu s koristmi vsega naroda.

Da se bo to delo čim lažje in čim bolj nemoteno razvijalo, je potrebno, da se odstrani nevarnost poseganja tujih sil v narodno življenje. Zato je potrebna krepka, neomajna politična organizacija vsega naroda, to se pravi, potrebna je močna država, taka, da si bo ob njej skrhal zobe vsak sovražnik, pa naj pride od koder hoče. Naloga inteligence je, da napravi vse, kar bo koristno za okrepitev državnega telesa.

Da se pa to izvrši, je predvsem potrebno, da natoči inteligenca vsem članom naše državne zajednice čistega vina. To se pravi, **treba je o vsaki stvari povedati resnico**. Kjer ni resnice na dlani, je nemogoča krepka organizacija. Tam tudi lahko v kalnem ribarju ljudje, ki nimajo nobene moralne kvalifikacije in so zato kvarni za narodovo blagostanje. Inteligenca pa mora zato imeti pogum, resnico povedati, kadar je po-

trebno. Skrivati resnico, to ni metoda, ki bi mogla roditi blagoslov. Le resnica v javnem življenju bo prava podlaga za obči blagor. Kjer inteligenca opazi okvaro na narodnem telesu, mora povedati jasno in odločno: to se ne sme. Vse to je njena dolžnost, kajti ona je razum naroda in njegova vest.

Poleg načela razumnega in načrtnega gospodarstva si mora inteligenca po zgledu svojih najboljših narodnih vzornikov in učiteljev usvojiti načelo socialnega čustvovanja. Socialna pravičnost je temelj globoko zasnovanega reda v državi. Tak red lažje kljubuje nevarnostim, ki butajo ob mir in ravnotežje v državi, kot pa katerikoli drugi red, ki je zasnovan na bolj minljivih načelih.

Inteligenca mora tudi poskrbeti za to, da vse plasti naroda prešine spoznanje, da je država veliko gospodarstvo, velika zadruga, v kateri ima vsaka rodbina in s tem vsak državljan dolžnost, da opraviči svoj obstanek z ročnim ali duševnim delom. Delo je tista vez, ki tesno spaja ude naroda in jim daje zavest enakosti, obenem pa ustvarja temelj za pravo narodno demokracijo.

Podlaga vsemu življenju v okvirju naše narodne države je gotovo družina. To pa zlasti še zato, ker večina našega naroda tvorijo poljedelci. Zato bodo tudi veljala kot zdrava podlaga tista moralna načela, ki so bila vsemu našemu nekoč zatiranemu narodu krepka hrbtnica skozi tisočletja ter ga ohranila nepokvarjenega in zdravega. Zato bo naloga inteligence, da se upre škodljivemu opiju tuje navlake, ki ga iz koristoljubja pomagajo širiti med nami celo sinovi našega lastnega rodu.

Versko življenje našega naroda se je že od nekdaj uveljavljalo na posebno močan način. Bilo mu je krepka opora v časih, ko mu nihče ni ne mogel ne maral pomagati. Tudi dandanes je versko življenje zlasti med kmečkim ljudstvom, pa tudi med meščanstvom, eden izmed najmočnejših izrazov njegove kulture. Inteligenca je dolžna, da to spozna in pravilno oceni. Duhovščina, ki je tudi del inteligence, bo gotovo vse storila, da cerkev ostane to, kar v resnici mora biti, namreč nositeljica božjega poslanstva in nič drugega.

Preden ni ostanjen do popolnosti naš nacionalni program, katerega čaka še mnogo nalog, bi bilo seveda nezmi-

selno dovoljevati, da bi vanj vmešavali politično organizacijo kakšne megle internacionalne koncepcije. Pravtako bi bilo za naš narod kvarno, ako bi v gospodarstvo odločujoče posegali predstavniki internacionalnega kapitala, kajti taki brezdomovinci ne bi nikdar mogli iskreno delovati v korist našega naroda. Inteligenca je dolžna, da v tem zmislu prosvetljuje najširše sloje in jih opozarja na nevarnosti, ki prete od zunaj.

Ta kratki pregled dokazuje, kako velike in važne naloge čakajo našo narodno inteligenco. Da pa bo mogla izvršiti svoje poslanstvo, zato ji je v prvi vrsti potrebna velika, skoroda titanska pravna moč. To moč inteligenca lahko zadobi le tedaj, če vsi poštenjaki strnejo svoje sile s trdnim sklepom, da Jugoslavija mora postati, kar more, ne pa le tisto, kar ji nakloni slučaj. Pred našo državo — to so pokazali dogodki zadnjih časov — stopajo velike naloge. Zato inteligenca ne sme ostati brezčutna in gluha, saj jo kličeeta na dan narod in zgodovina.

Prijatelji „Preloma“, pridobivajte nove naročnike! Rabimo tudi še naslovov z dežele, na katere bi poslali list na ogled.

Uprava „Preloma“, Ljubljana, Breg 10—12/II.

Iz korita.

Modrost prečudna leze izpod sita učit Slovence: „Borcem ne verujte! Njih cilje in namene zasmehujte, saj pravi ideal so jim — korita!“

Pri sebi misli si betica zvita: „Vi borci, vi le javnost podpihujete in pridno na koritarje jo ščujete, dokler ob vdarcu konjskega kopita

vas ne zatožim, ki ste krvaveli v Dobrudži, za Solunom ste trpeli (ob času, ko sem jaz doma veržil):

Korupcionisti! Vsi za ječo zreli prevratni elementi... (Moji posli smeli spet nesejo. O, še profit bom knjižil.)“

Zamudniki, poravnajte naročnino! S prihodnjo številko vam sicer ustavimo list!

Čitajte in naročajte tudi „Bojevnika“, „Vojnega invalida“ in „Dobrovoljački Glasnik“!

ne gre več. Bo treba pač uvesti nekatere reforme.

Žane: Veste, ves ta pokret je čisto komunistična zadevščina, sami brezbožniki so to. Vse iz Moskve naročeno.

Matevž: To pa že ni res! Saj imamo pri nas zakon o zaščiti države in če bi bila to komunistična stvar, bi bila že zdavnaj prepovedana.

Žane: Pa je vendar tako! (Mu zašepče na uho.) Ravno včeraj sem govoril z jako uglednim gospodom od policije. Ampak častno besedo, da nikomur ne poveste. To je uradna tajnost. Povem samo Vam, ker Vam popolnoma zaupam: Imajo že dokaze v rokah. Vse iz Moskve naročeno. Tudi denar so dobili od tam.

Matevž: Ah? Zakaj pa potem stvari takoj ne razpustijo?

Žane: (Pomembno in tajinstveno.) Ja, to je pa njihova taktika! Hočejo namreč ujeti čimveč teh nevarnih tičkov! Zato jih bodo pustili še nekaj časa, da si bodo čimbolj in v čim večjem številu upali na solnce. Potem pa: lop po njih in v keho ž njimi!

Matevž: (Zamišljeno.) A, tako je torej s to stvarjo?

Žane: Da, da in vse bodo zaprli, ki so z njimi v zvezi. In strogo kaznovali. — Ampak častno besedo, da nikomur ne poveste.

Matevž: Da, častno besedo; sigurno nikomur ne povem. (Zase:) Potem pa vendar ne grem zraven, da bi moral še ričet jesti. In takoj stopim k Francetu in mu povem, da ga rešim pred nesrečo. In k Janezu tudi. (Naglas:) Komunistična stvar je torej vse skupaj!

Žane: Da, da in Vaše premoženje bi radi razdelili!

Matevž: In jaz bi jih pri tem še podpiral! No, lepa reč: ampak iz te moke ne bo kruha! Mene že ne bodo videli. In tudi druge bom posvaril. Prav lepa hvala, gospod Žane, da ste mi to pove-

Padli bojevniki.

Fr. L:

France Fabjančič.

Hrast, ki na tla vihar
ga zimski trešne...
Spet ozelenil sem...

Fr. Prešeren.

Tak stoji v našem spominu: velik, zasanjan, živó verujoč; ko da je prišel iz nepoznane daljave, prišel in izpregovoril, izpričal svojo besedo s srčno krvjo ter odšel še večji, še močnejši, v veri potrjen, odšel vsedelj, v nam neznani veliki nedogled...

Velik, zasanjan, živó verujoč.

France Fabjančič je bil rojen 1. 1891. na Bučki na Dolenjskem. Ta kraj je srce Dolenjske, domovina zdravega vina, v narodu pa polje po žilah kri bojevnikov „za staro pravdo“. Šolal se je na novomeški gimnaziji, kjer je kot odličnjak dovršil tudi maturo z odliko. Bil je izreden matematik, geograf in vnet za naravoslovje.

Na Dunaju se je prvotno vpisal na jus, pozneje pa kot Avgust Jenko presedlal na filozofijo. Kot vojak nekdanjega planinskega polka št. 27, je služil v Celovcu, Tolminu in Breginju. Povsod je služil ne Avstriji, ampak svoji preporodovski jugoslovanski misli.

Glavno in morda največje Fr. Fabjančičovo delo je bila priprava za ustanovitev „Preporoda“. France Fabjančič je pravi oče tedanjega omladinskega, jugoslovanskega pokreta. Bila sta s pokojnim Josi-

dali. Vidim, da ste res moj prijatelj! Res hvaležen sem Vam.

***

(Komaj se je poslovil od gospoda Porente in šel par korakov navzdol proti frančiškanskemu mostu, zagleda Pepeta, svojega bivšega sošolca.)

Žane: Na dravje, Pepe, kam jo mahaš?

Pepe: Eh, tukaj v trafiklo grem, da kupim novo številko „Preloma“. S'la mi je včer ta zadeva. Vidmarjev govor, ki sem ga poslušal v Unionu, bi rad še enkrat prečital. Meni, proletarcu, je posebno to ugajalo, da je ta človek, ki je tovarnar in bi lahko udobno živel, ne da bi se mešal v te stvari, tako odkrito in pošteno govoril. Saj je mož čisto istega mnenja kakor jaz in prav korajžno je povedal. In drugi, kako so dobro povdali! Res navdušen sem za ta pokret.

Žane: Le pazi, Pepe, da jim ne nasedeš! Ali ne veš, da je to fašistična stvar! Fašizem hočejo uvesti pri nas, da bodo še brezobzirno lahko nastopali proti delavstvu, njihovim organizacijam in njihovim voditeljem. Čisto kakor v Italiji in Nemčiji.

Pepe: Kaj praviš? Ali je res?

Žane: Da, da! In o socialnih reformah samo govore, da bi ljudi preslepili. Vse je od velekapitalistov naročeno. Tudi denar so dobili od njih. In tudi Orjunaši so zraven! Tisti Orjunaši, ki so tako brezobzirno nastopali proti delavstvu. Fejl!

Pepe: Pa imaš mogoče res prav, Žane. Saj je takrat v Unionu tudi eden vstal in pozdravil shod v imenu Orjuna. To sem sam slišal!

Žane: No vidiš, kaj sem rekel? Saj jaz imam vedno prav. Meni lahko mirno verjameš.

Pepe: Pa Ti res verjamem! Zdaj pa ne grem „Preloma“ kupit. Pa tudi zraven ne pristopim! Fejl! Hvala Žane, da si mi povedal! Res sem Ti hvaležen.

Na cesti.

Žane: No, Peter, kaj pa kaj praviš k borcem? Ali si kaj slišal o njihovem shodu v Unionu?

Peter: Seveda sem! Veš, meni je ta reč prav presneto všeč! Ali ni vse res, kar so povedali na shodu? Prav to so povedali, kar mi vsi že dolgo mislimo in občutimo. In prav korajžno so povedali! **Žane:** Res je! Prav lepo so govorili! Veš, saj se tudi meni dopade po tem, kar govorijo. Toda, kakor sem slišal, je čisto nekaj drugega zdaj.

Peter: Kaj pa?

Žane: (Mu tajinstveno zašepče na uho.) Zelo ugleden gospod, katerega imena ne smem povedati, mi je rekel, da je vse to klerikalna mahinacija. Da on to pozitivno ve. Da so klerikalci v ozadju in da so oni vse to aranžirali. Da je to njihov najnovejši trik, da s tem pokretom ujamejo še naprednjake in jih potem, da sami ne bodo vedeli kdaj, počasi pripeljejo v klerikalne in punktaške vode.

Peter: Kaj praviš? To je interesantno! (Se zamisli.) Ampak to vendar ni mogoče. Stane Vidmar je bil njihov glavni govornik in midva sva pri „Sokolu“ skupaj telovadila. In vem, da ni bil nikdar klerikalec.

Žane: Vidiš, to je ravno! Iz tega vidiš, kako so prefrigan! Staneta so vzeli zraven samo za vabo, da bo privabil v njihov tabor čimveč Sokolov in naprednjakov. Saj on še sam ne ve, v kake namene jim služi. — Da pa je vse skupaj klerikalna zadeva, se vidi že iz Fabjančičevega govora. Ali nisi slišal, kake poklone je delal Cerkvi in duhovščini? In kako so mu poslušalci po tistih besedah tudi ploskali? Saj je vendar vse skupaj jasno! Veš, človek mora znati tudi med vrstami čitati in razumeti tudi to, česar govornik ni hotel povedati. Saj ti si bil vendar vedno jako bistroumen...

Peter: Seveda, seveda (Premišlja.) Ja, pa bo res mogoče tako, kakor praviš. Torej vse skupaj klerikalna mahinacija! Škoda, res škoda! (Zavzdihne žalostno.) In tako potrebno bi bilo, da bi se začelo enkrat drugače pri nas. Jaz sem si to že tolikokrat na tihem želel. In v Unionu so ravno vse to povedali, kar sem si mislil. In sami poštenci in korajžni fantje so zraven. Tako bi rad šel z njimi! Če pa je to tako, kakor praviš, in če oni ugledni gospod to pozitivno ve, potem bo že res. Seveda, človek mora videti za kulise. Ti presneti klerikalci, da morajo imeti povsod svoje prste vmes. Hvala Žane, da si mi to povedal! Skoraj bi bil šel na klerikalne limanice, dobro, da si mi odprl oči. Na svidenje!

***

(Tri minute pozneje zagleda Žane debelušnega Matevža Porento, kako se kobali mimo ogla pred pošto.)

Žane: Kam pa kam, gospod Matevž?

Matevž: Ah, v Društvo hišnih posestnikov moram. Imam važen sestanek.

Žane: Saj vem, da imate tam važno funkcijo, gospod Matevž; tako ugleden gospod, kakor Vi, povsod Vas radi vidijo...

Matevž: Da, da, toliko skrbi imam. Sedaj ravno razpravljamo o novih davkih, ki nam jih hočejo spet naložiti. Saj je za scagati! Če bo šlo tako naprej, bom moral še na stara lela karjolo voziti!

Žane: Kaj pa borci? Ali ste že kaj slišali o njih?

Matevž: O seveda! Ti so mi pa všeč! Fejst kerlci! Kar zraven pristopimo!

Žane: Fejst, že fejst! Ampak ali niste brali, kaj je rekel Vidmar o sedanjem družabnem redu, da je močno nagnit. Saj je bilo v „Jutru“ debelo tiskano in poseben odstavek o tej stvari.

Matevž: Sem, ampak to, kar je Vidmar rekel, je vendar vse res! Tako naprej

pom Bercetom v tej zadevi tudi pri N. Pašiču v Beogradu, kamor sta prispela ponoči s čolnom preko Save. Z bratom Vladislavom sta sestavila program in pravila prve „organizacije jugoslovanskih srednješolcev“. Ustanovni občni zbor se je vršil tajno 13. januarja 1912 v Ljubljani.

Jeseni istega leta je šel s pokojnim Mil. Gnezdo organizirat akademike v Gradec. Zakaj na Dunaju je bila izvršena secesija iz „Slovenije“ in že v oktobru 1912. ustanovljen „Jugoslovanski klub slovenskih akademikov“, ki mu je bil prvi predsednik dr. Mat. Ambrožič. Še isto leto je bil ustvarjen s hrvatskim „Zvonimirov“ in srbsko „Zoro“ enoten jugoslovanski klub „Jedinstvo“.

Na Dunaju je bil že l. 1911. v ozkih stikih z bosanskim revolucionarjem Vlado Gačinovičem. Kot slovenski zastopnik je izstopil iz „Vereinigung sozialistischer Studenten“ z izjavo, da je pred rešitvijo socialnih razmer treba rešiti narodno vprašanje, ki nujno zahteva razbitje Avstrije in ustanovitev narodnih držav.

Sam pravi:

„Nacionalni boj je kulturni krst, a mi smo krščeni nezadostno in nepravilno s slovenstvom premale in vseslovenstvom preoddaljene vsebine; zato je treba, da smo krščeni še enkrat s krstom jugoslovanstva, četudi bi moral biti ta krst — krst krvi.“

Edina naša rešitev je, da zapustimo svoje dosedanje robske tradicije, da se smatramo za eno s 17 milijonskim narodom jugoslovanskim, da ž njim združeni stopimo v sijajno bodočnost.

Za izpolnitev te naloge pa je treba nove generacije, kakršne še ni imela slovenska zemlja, generacije, ki bo pojmovala pomen svobode v vsej njeni nedosežni globokosti...

Na vojni je nadaljeval svoje prepovedno apostolstvo. Ustanavljal je celice med vojaštvom v družbi Franceta Škerbca, Vladimirja Miselja in pokojnega Lovra Klemenčiča. Namen teh celic je bil: prevratno delovati med avstrijskim slo-

vanskim vojaštvom, ostati v armadi, pomagati k razsulu in biti pripravljen po razpadu monarhije na novo graditev. Vse to delo se je vršilo v sporazumu s prostovoljci. Kot bojevniki proti Italijanom se je izkazal zelo hrabrega in vojak so ga ljubili kot očeta. Padel je 21. sept. 1915 na Vel. Lemežu pri Krnu. Stojčega je sovražna krogla zadela v vrat.

*

Fr. Fabjančič je bil tipičen kmet, naš človek. Ves naš in prepričan naš. Modna obleka se mu je zdela prazno frakarstvo, ker je dobro vedel, da je treba slovenskemu inteligentu vse kaj drugega kot škričev na bedrih.

Zato so se mu zdeli stari meščani smešni, kakor se zde še dandanes našemu kmetu smešni mlada meščanska inteligenca pa pomehkuženi in pomadurani kmetijski sinovi in nič več. Saj nič več do novejših časov tudi bili niso. Pa ne radi škričev, radi odtujenost od naroda.

Tipični kmet, tolstojevec. Sloki dolgin, plavolas in vase zaprt. Poln čistih sanj. kadar pa mu ni bilo prav, je povedal naravnost in tudi naravnost udaril. Beseda je bila pri njem dejstvo.

Bil je ustanovitelj lista „Preporod“ in najodličnejši njegov sodružnik. Njegovi članki so vpalili vselej: znal je povedati pravo besedo in bil je neizprosna za svojo idejo.

V njegovi družbi je pozvanjalo „preporodaštvo“ kakor na praznik. Vsi drugi so ščipali ogromni zemljevid ranjke Avstrije z manikirskimi škarjicami, France Fabjančič pa je loputnil z batom. Znal je vdariti žebelj na glavo.

*

„Kam greš, mladi vojak?“

Grem, da se borim zoper nepravice ljudi za tiste, ki jih oni gazijo in teptajo z nogami, zoper gospodarje za sužnje, zoper zatiralce za svobodo.

Blagoslovljeno tvoje orožje, mladi vojak!“ (Fr. Lamme.)

In je šel in padel.

Ravno v teh časih pa vstaja med nami živ in močan.

Velik, zasanjan, živó verujoč.

Organizacija.

Savez ratnika.

„Ratni invalid“ (Beograd 14. I.):

„Po nalogu X. redovnog kongresa, Središnji odbor primio je na sebe zadatak da sa ostalim ratničkim organizacijama (dobrovoljcima, rezervnim oficirima i ratnicima) osnuje Savez ratnika u Kraljevini Jugoslaviji. Pošto je prethodno izdejstovovan pristanak merodavnih, Središnji odbor je poveo akciju da do ostvarenja ove ideje dodje što pre.“

Naši oblasni odbori, tačno obavešteni o raspoloženju u Beogradu, oslanjajući se na odluku Kongresa u Dubrovniku o ovom pitanju, pristupili su formiranju pododbor Saveza ratnika, smatrajući da će Beograd, naposljetku, morati sledovati primeru ratničkih organizacija iz unutrašnjosti. Oblasni odbor u Ljubljani sa ostalim ratničkim organizacijama, već je formirao pododbor Saveza ratnika Dravske banovine i na prvi dan pravoslavnog Božića održao svoj prvi veliki javni zbor.

Zbor je bio odlično posećen. Prisustvovalo je preko 5000 gradjana, rezervnih oficira, dobrovoljaca i ratnih invalida. Središnji odbor je, odgovarajući želji X. redovnog kongresa, izaslao na ovaj zbor naročitog isaslanika, člana uprave g. Dragoljuba Lješevića, koji je toplo pozdravio osnivanje prvog pododbor saveza ratnika Dravske banovine.

Ova uspela manifestacija ratnika u Ljubljani daje nam postreka da novom energijom produžimo rad na ostvarenju zamisli o ujedinjenju svih ratnika Jugoslavije u jednu organizaciju.

Složni ratnici Dravske banovine mogli bi da posluže za primer Beogradu da i on, sa svoje strane, otpočne akciju na ujedinjenju, a tako isto i ratničkim organizacijama u unutrašnjosti.

Nama ostaje da časno ispunimo svoju dužnost do kraja, onako kako nam je to naloženo

na poslednjem kongresu. Mi ćemo to i učiniti.“

Maribor. Ko čitam v „Prelomu“ ideje in načela novega pokreta, instinktivno čutim in vidim pot, ki nas edina lahko popelje iz današnjega negotovega stanja v boljšo bodočnost. Zato se pridružujem temu pokretu in vam kličem: „Brezkompromisno in energično z novimi, sposobnimi ljudmi v novi čas!“ Za tiskovni sklad „Preloma“ nakažem danes 100 Din. M. G.

Murska Sobota. Dobil sem „Prelom“ in poslušal vaše govore v radiju. Stvar je zgrabila, zbudila nepričakovano zanimanje in odobravanje. Padale so besede resnice in luči v teh težkih časih. Navdušila je vse obsodba preteklosti in tudi sedanjosti; saj bo menda res treba nov 6. januar, da se bo prvi pravilno razumel in izvedel. Opažam, da je dobila beseda „nacionalizem“ nov pomen pri nas, pomen, ki ni v skladu s prvotnim. Postal je firma za oportunistično eksploatacijo v korist raznim politikom, ne oziraje se pri tem na bitne potrebe naroda in države. — Dobičkanosni posli v privatnem življenju ali politiki — to je danes mak-sima teh ljudi!

Človek obupuje! Posebno tu na meji, kjer je državna ideja najbolj občutljiva. In tudi tu so postali „posli“ prvo —. Upamo, da bo „Boj“ prinesel odrešenje, da bo znal pomesti z vsemi sedanjimi poslovniki in prinesiti nove, čiste ljudi.

„Bojev“ pokret je treba zanesti tudi v Prekmurje, mogoče celo v prvi vrsti, da se prepreči nadaljna škoda. Dobrovoljci bojevniki, invalidi in rezervni oficirji, vsi so navdušeni za vas in žele nastopa pri nas. — Javen zbor tu, bi imel ogromno udeležbo.

Dobrovoljci, pridite vsi 7. februarja ob 20. uri na redni mesečni sestanek k tov. Krečiču, gostiln., Vidovdanska c. (Ljubljana). Kdor ne more, na naj pismono odgovori na okrožnico št. 1./34. Odbor.

Badjurov „Zimski vodnik po Sloveniji“ je pravkar izšel. Vodnik z lično opremo obsega 15½ pol (246 drobno tiskanih strani), stane Din 50, naroča se ga na naslov: R. Badjura, Ljubljana, Knaflijeva ul. 9.

Dežnike - nogavice

na drobno in debelo kupite najugodnejše v tovarni

Josip Vidmar

Ljubljana

Pred Škofijo 19, podruž.: Prešernova 20

Beograd

Kralja Milana 13

Zagreb

Jurišičeva 8

Tiskovine naročajte samo pri

J. BLASNIKA NASL.

Univerzitetna tiskarna, litografija in kartonaza d. d.

Ljubljana, Breg 10-12

Priporoča se

KAVARNA „EVROPA“

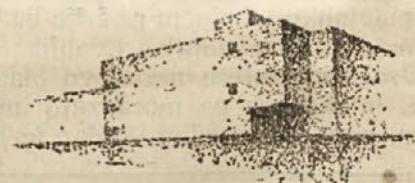
A. Tonejc

Anton Verbič

delikatesa
špecerija

Ljubljana

Gradbeno podjetje in tehnična pisarna

Miroslav Zupan

stavbenik, zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana

Poštni ček, rač. št. 12834. — Telefon šte. 2103.

Beton, železobetonske vodne zgradbe, arhitektura ter vsakovrstne visoke zgradbe itd. — Sprejemanje v strokovno izvršitev vseh načrtov stavbne stroke. — Tehnična mnenja. — Zastopstvo strank v tehničnih zadevah.

Borci, krije vse svoje potrebščine pri razprodaji moškega oddelka tvrde

A. Šinkovec

nasl. K. Soss
Ljubljana,
Mestni trg št. 18

Trgovci - obrtniki - kmetje!

Morda še ne veste, da posluje v Ljubljani, Masarykova c. 14/II svojevrstna zadruga „Zaščita“ reg. z. z. o. z., edina zadruga te vrste v Jugoslaviji!

„Zaščita“ vrši že do sedaj inkaso vplačil z najodličnejšim uspehom za svoje članstvo.

Za koga? Cela vrsta najodličnejših firm-tovaren, trgovcev, denarnih zavodov in obrtnikov, je izročila zadrugi inkaso svojih terjatev.

„Zaščita“ daje članom informacije o premoženjskem stanju vseh dolžnikov. Za zbiranje informacij ima na razpolago izvršno organiziran in strokovno usposobljen aparat.

Cela vrsta uglednih gospodarstvenikov se je že poslužila pri svojem dajanju blagovnega kredita — naših informacijskih blokov.

„Zaščita“ posreduje za mirno uravnavo sporov med upniki in dolžniki, naj bo spor kakršnegakoli značaja. Urejuje tudi vse, kar je potrebno po novi uredbi o zaščiti kmeta.

Celo vrsto dolgotrajnih sporov je „Zaščita“ s svojim mirnim posredovanjem spravila s sveta. Zadruga „Zaščita“ hoče postati eminenten domač gospodarski faktor. Vodstvo je v strokovnih rokah.

Zadruga „Zaščita“ ustvarja in hoče ustvariti družino, ki se vzajemno podpira, kar je cilj novodobnih gospodarskih in političnih stremeljenj.

Čim več članstva, tem več uspeha, tem jačji bo položaj „Zaščite“. Pristopajte kot člani v njene vrste vsi, dolžniki in upniki!

F. HREHORIČ

manufakturna
veletrgovina

LJUBLJANA

Tyrševa cesta šte. 28

Telefon 24-04